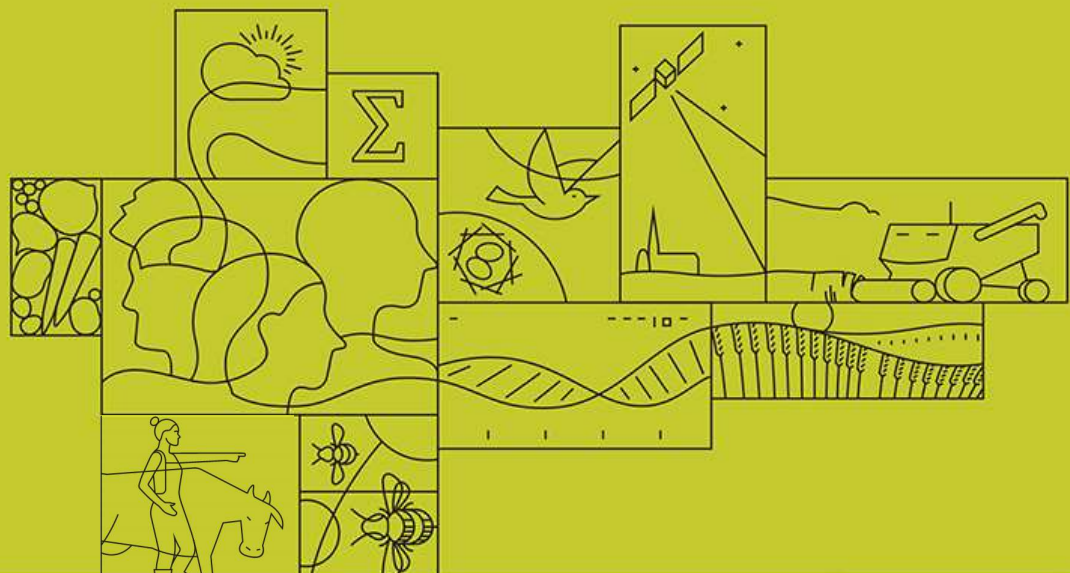

Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas. Riigihange nr 222076

Poolaasta aruanne
01. jaanuar 2023 – 30. juuni 2023

Eesti Maaülikool,
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda,
Eesti Toiduainetööstuse Liit,
Maaelu Edendamise Sihtasutus,
Mahepõllumajanduse Koostöökogu,
Maaelu Teadmuskeskus
*(Põllumajandusuuringute Keskus.
Eesti Taimikasvatuse Instituut).*

Sissejuhatus

Teadmussiirde pikaajalise programmi põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas (edaspidi ÜhendPIP) eesmärgiks on olemasolevate teadmiste ja innovaatiliste lahenduste kohta teabe levitamine ning teadmussiirde tegevuste koordineerimine ja korraldamine. Programmi viiakse ellu vastavalt Eesti põllumajanduse ja toidutootmise arenguvajadusele ning erinevate arengukavade eesmärkidele. Korraldatakse teadmussiirde tegevusi, tehes seda erinevaid osapooli kaasates nii otsustusprotsessis kui ka tegevuste elluviimisel.

Riigihanke 222076 „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ ehk ÜhendPIP hankijaks ehk Tellijaks on Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi PRIA). Poolaasta aruande koostab Täitja, seda ei kinnitata programmi juhtkogus ega nõukogudes, aga saadetakse tegevusvaldkondade nõukogude ja programmi juhtkogu liikmetele tutvumiseks.

Programmi aruanne sisaldab nii üldosa kui ka aruande lisades kokkuvõtteid iga valdkonna kohta eraldi. Aruanne on sisendiks järgmiste perioodide tegevuste valikul, toetusmeetmete ja hangete disainil. Lisad annavad statistilist pilti, üldossa toome mustrid, korduvad küsimused ja teemapüstitused. Detailne aruanne on oluline valdkondade spetsialistidele ja elluvijatele uute detailsete tegevuste kavandamiseks.

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
Programmi töökorraldus.....	3
Aja- ja tegevuskava täitmise ülevaade	3
Valdkondade 2023 poolaasta kokkuvõtted	5
Programmi tulemuslikkuse analüüs.....	7
Tagasiside Tellijale	10
Järgmise perioodi tegevused.....	11
Lisad 1-8	12

Programmi töökorraldus

Hanke ühistäitjad on **Eesti Maaülikool** (edaspidi EMÜ), **Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda** (edaspidi EPKK), **Eesti Toiduainetööstuse Liit** (edaspidi Toiduliit), **Maaelu Edendamise Sihtasutus** (edaspidi MES), **Mahepõllumajanduse Koostöökogu** (edaspidi Mahekogu) ja **Maaelu Teadmuskuskeskus** (edaspidi METK, mis moodustus Põllumajandusuuringute Keskuse ning Eesti Taimekasvatuse Instituudi ühinemisel).

Programmi rakendamise olulised osad on

- teadmussiirde tegevuste elluviimine,
- teabesalve arendamine ja ajakohastamine ning
- vajadusi arvestava otsustusprotsessi tagamine.

Hanke ühistäitjad on tellimuses esitatud tegevuste elluviimise omavahel jaotanud: **iga konsortsiumpartner vastutab** enda elluviidavate tegevuste planeerimise ja nõuetekohase läbiviimise eest. Iga ühistäitja vastutada on vähemalt üks teemavaldkond ja samast organisatsioonist on ka valdkonna koordinaator.

Projektijuhi ja valdkondade juhtide vahel toimuvad regulaarsed kohtumised, samuti toimuvad ühistäitjate organisatsioonide vahelised üldkoosolekud. ÜhendPIPi laiapõhjalisuse tõttu on programmil üks juhtkogu ja pea igal valdkonnal eraldi valdkondlik nõukogu. Kogudes läbiarutatud tegevuste tellimus on sisendiks raamlepingu alusel sõlmitavale iga-aastastele hankelepingutele. Juhtkogu ja valdkondlike nõukogude koosseis on esitatud esimese aruande (2021) lisades.

Programmi aruanded valdkondade viis on koondatud vastavalt iga täitja organisatsiooni poolt (Aiandus ja Loomakasvatus – EPKK, Horisontaalne ja Taimekasvatus – METK, Mahemajandus – MaheKogu, Toit ja toiduohutus – Toiduliit, Ühistegevus – Maaülikool, ÜPP – MES), üldkokkuvõtte koostas projektijuht METKist.

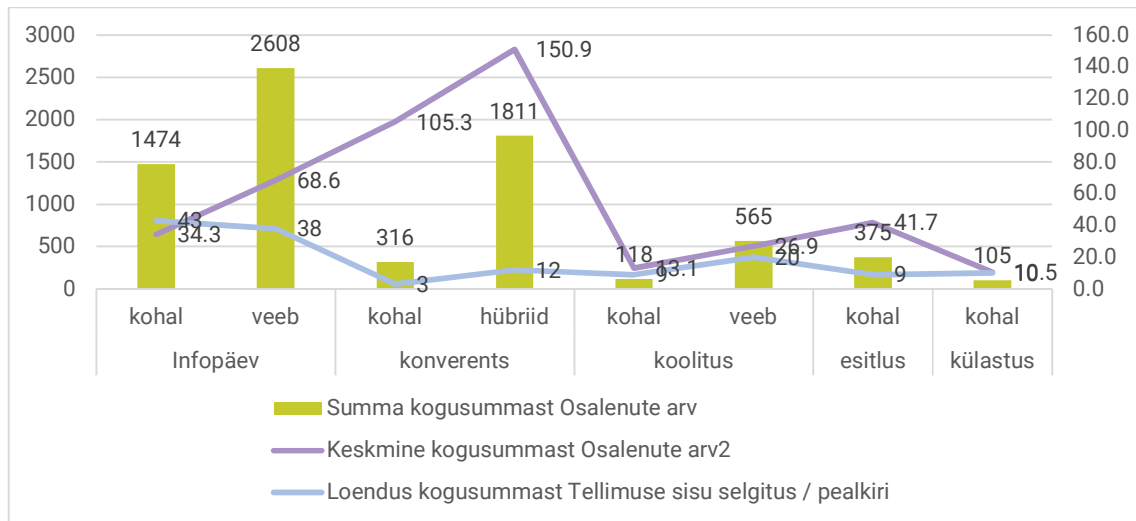
Programmi tegevused on avaldatud teemalehel <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/>.

Aja- ja tegevuskava täitmise ülevaade

2023. aastale kavandatud ja ellu viidud tegevuste loetelu on leitav veebis www.pikk.ee ja üksikasjalik kirjeldus on esitatud aruande lisades. Aasta 2023 esimesel poolel on ellu viidud kokku 144 osalejatega tegevust (joonis 1) hulgaliselt artikleid, videoid, taskuhäälinguid.

Kõige suurema keskmise osalejate arvuga – 105/151 inimest – olid konverentsid, mis enamasti toimusid hübriidvormis (kohapeal ja ülekanne). Veebiinfopäevade osaluste keskmine arv ulatus suisa 68 inimeseni ürituse kohta. Koolituste puhul on mõistetav soov hoida rühmad väikestena (13/27 osalejat), et toimuvat paremini sättida vastavaks just nende osalejate vajadustele ja tempole. Esitluspäevi on erinevaid teemafookuse tõttu (9 iluaianduses, 61 teraviljasortide majanduskatsete puhul), külastuste hulka loeti ka õppereisid ning keskmine osalus oli 10 inimest reisi kohta.

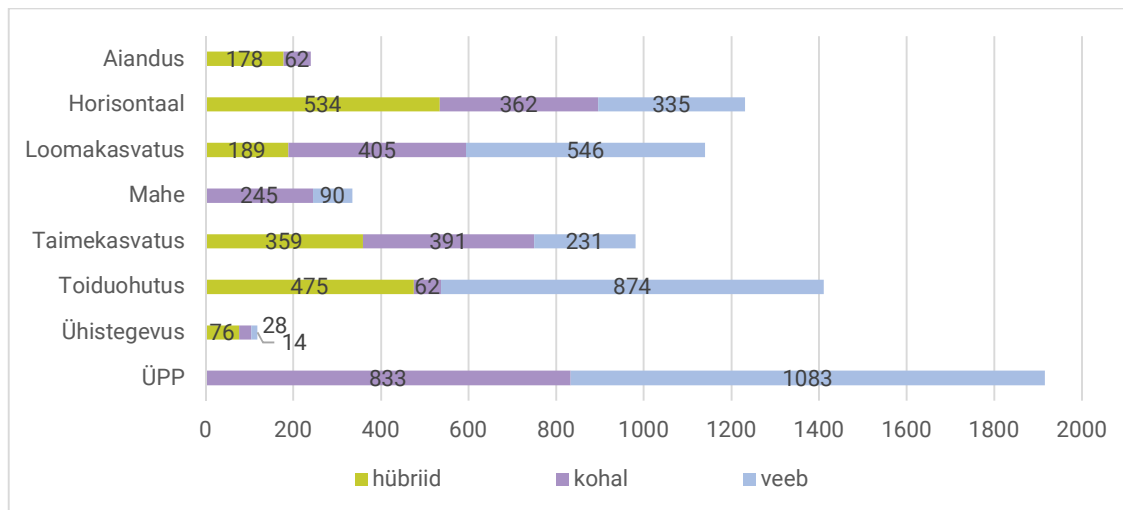
Joonis 1. Ülevaade ÜhendPIPi osalejatega üritustest 2023. I poolaastal tegevuse vormi järgi

Kõige suurema keskmise osalejate arvuga – 105/151 inimest – olid konverentsid, mis enamasti toimusid hübriidvormis (kohapeal ja ülekanne). Veebiinfopäevade osaluste keskmine arv ulatus suisa 68 inimeseni ürituse kohta. Koolituste puhul on mõisteta soov hoida rühmad väikestena (13/27 osalejat), et toimuvat paremini sättida vastavaks just nende osalejate vajadustele ja tempole. Esitluspäevi on erinevaid teemafookuse tõttu (9 iluaianduses, 61 teraviljasortide majanduskatsete puhul), külastuste hulka loeti ka õppereisid ning keskmine osalus oli 10 inimest reisi kohta.

Täpne tegevuste hulk on kirjeldatud valdkondade tegevuste ülevaadetes (lisad 1-8). Valdkondade viisi on keskmine osalejate arv näidatud joonisel 2.

Joonis 2. Ülevaade ÜhendPIPi osalejatega üritustest 2023. I poolaastal valdkondade viisi

Programmi eelarve (kuni 3,5 miljonit eurot) jaotati valdkondade vahel lähtudes varasemast kogemusest, varasema PIP projekti olemasolust kui valdkonna tulevikuväljavaadetest. 2023. aasta on ÜhendPIPi jaoks viimane tegevuste elluviimise aasta, sarnased tegevused jätkuvad ÜhendPIP-2 ehk riigihanke 257107 raames. Ülevaade programmi eelarve kasutamisest on esitatud [joonisel 3](#).

Joonis 3. Ülevaade ÜhendPIPi eelarve kasutamisest

Valdkond	algsest kinnitatud eelarve	2021 täitmine	2022 täitmine	2023 lepingute maht	Parandatud valdkonna eelarve
Aiandus	300 000	116 400	134 300	49 200	300 000
Horisontaalne	510 000	134 223.3	202 990	314 600	648 300
Loomakasvatus	450 000	5 000	306 700	141 500	457 000
Mahemajandus	450 000	177 110	204 550	65 660	450 000
Taimakasvatus	680 000	179 350	300 020	198 890	678 300
Toit ja toiduohutus	450 000	39 060	183 855	222 900	448 700
Ühistegevus	260 000	17 000	61 200	80 500	158 700
ÜPP	400 000	101 920	110 480	141 510	359 000
	3 500 000	770 063.3	1 504 095	1 214 760	3 500 000

Programmi alguses jaotatud eelarvet on valdkonniti rakendatud erinevalt ning kogu programmi ulatuse ära kasutamiseks otsustas juhtkogu (23.01.2023 istungil) valdkondade jaotust muuta, tuues järgid valdavalt horisontaalse valdkonna eelarvesse kokku. Maksetaotluseid esitati 2023 kuue kuu kohta kogusummas **845 490 eurot**.

Valdkondade 2023 poolaasta kokkuvõtte

Aianduse valdkonnas viidi ellu kõik kavandatud tegevused: toimus kokku 5 tegevust: 2 konverentsi (Aianduse visioonikonverents ja Aiandusfoorum), 1 infopäev vaarikate kasvatustehnoloogiatest) ja 2 esitlustegevust (iluaianduse kasvusubstraadid ning Viinapuud). Eeldatav maksumus on 49 200 eurot. Selle lepingu raames valdkonnas tellitud tegevused on lõpetatud.

Horisontaalse valdkonna teemaplokid on ettevõtlus ja juhtimine, keskkond (sh biomajandus, taastav põllumajandus) ja digitaliseerimine (sh teabesalv). Jaanuaris tehtud täiendava tellimuse tõttu jõudsid valdkonda ka loomakasvatuse, aianduse ja toidutootmise teemad.

Ellu viidi 13 infopäeva, 3 konverentsi, 8 koolitust, 1 esitlustegevus. Koostati ja avaldati 4+3 taskuhäälningut/artiklit, kaks lambakasvatuse videot, kaks teabematerjali (Haljasväetis, Varroos), ajakirja Tõuloomakasvatus numbreid, artiklid infolehes Põllumehe Teataja, EPKK nädalainfokiri ja turuinfo infokirjad (poolaasta). Tegevuste täitmine jätkub ka teisel poolaastal

Hallati veebilehti www.pikk.ee ja www.toiduteave.ee. Veebi ehk teabesalve haldamise ülesanne tähendab nii sündmuste kui ettekannete ja materjalide sisestamist, olemasoleva materjali ümberkujundamist kui uute tekstide loomist. Kuna veebihalduse ülesanne selle lepingu raames ja selle poolaastaga lõppes, korraldati kasutajamugavuse intervjuud alamlehe teabesalv.pikk.ee kohta. Kasutajate esindajad hindasid uuendused ja loogika mõistlikuks ning esitasid täiendavaid ettepanekuid.

Loomakasvatuse valdkonnas toimus kokku 26 tegevust- 14 infopäeva, 4 konverentsi, 6 täienduskoolitust, 1 siseriiklik õppereis ja 1 õppereis välisriiki. Eeldatav maksumus kokku 141 500 eurot. Õpe on toimunud nii veebis, farmis, auditooriumis kui ka hübriidina. Sündmused on katnud enamikke põllumajandusloomade liike (veised, sead, väikemäletsejad, hobused).

Selle lepingu raames valdkonnas tellitud tegevused on lõpetatud. Loomakasvatuse valdkonna teadmussiirde tegevuste elluviimine jätkub ÜhendPIP-2 raames.

Mahemajanduse valdkonnas toimus 13 tegevust: üks taimekasvatuse, üks köögiviljakasvatuse, kaks marja- ja puuviljakasvatuse, üks maitse- ja ravimtaimekasvatuse, üks mesinduse, üks linnukasvatuse, üks lambakasvatuse, üks loomakasvatuse (nii lamba- kui ka lihavesikasvatajatele), kolm lihavesikasvatuse ja üks mahemajanduse valdkondades. Lisaks juhendati kahte toitlustajat, valmis üks toitlustamise video ja anti välja kolm materjali. Tegevusi viidi ellu kaheksas maakonnas.

Tellitud tegevuste kogusumma terveks perioodiks oli 65 660 eurot, kuid tegelik väljamakse sõltub tegevuste elluviimisest – maksetaotlustega on poolaastas esitatud tegevusi summas 53 465 eurot. Teisel poolaastal on valdkonna raames toimumas 3 infopäeva, õppereis ja mahetoitlustajate juhendamine. Mahemajanduse valdkonna teemasid hõlmatakse teisel poolaastal ka horisontalse ja ÜPP valdkonna raames ning teadmussiirde tegevuste elluviimine jätkub ÜhendPIP-2 riigihankes.

Taimekasvatuse valdkonnas aruandeperioodil jaanuar-juuni viidi läbi 9 infopäeva (teraviljakoristus, vahekultuurid, taimekaitse, täppisviljelus, mullaelustik, rohumaad jmt), 1 konverents (Agronoomia), 6 esituspäeva (Maaülikoolis ja METKis); anti välja 3 artiklite kogumikku (Agronoomia, Riiklike sordivõrdluskatsete tulemused ja kvaliteet; Heintaimede seemnekasvatus), 5 veebiartiklit siloseirest, infokirja Euronext börs ja hallati taimekahjustajate monitooringusüsteemi. Taimekaitse monitooringusüsteemi veebirakendus on kättesaadav nii aadressil <http://tase.etki.ee>, veebis pikk.ee ja METKi kodulehelt, teavitusi avaldatakse veebilehtedel ja sotsiaalmeedias.

Tegevusi teostati mahus 187 140 eurot. Valdav osa riigihanke 222076 raames taimekasvatuse valdkonna kohta planeeritud tegevustest on ellu viidud. Teise poolaastasse jääb veel korraldada üks infopäev ja välja anda üks teabematerjal (Teraviljade koristusjärgne käitlemine)

Toidu ja toiduohutuse valdkonnas toimus 5 veebipõhist infopäeva, 2 kontaktinfopäeva, 14 veebipõhist täienduskoolitust, 1 kontaktkoolitus, 3 hübriidkonverentsi (pakendamine, kestlikud toidusüsteemid ja tootarendus), avaldati 1 veebiseminari salvestust. Infopäevad ja koolitused toimusid enamasti veebikeskkonnas ning käsitlesid nii korduvaid teemasid toiduohutusest (nt toiduhügieeni alg- ja keskaste, *listeria*) kui ka uuendustest (õigusaktid, teadustulemused, muudatused toiduohutuse põhimõtetes). Teabematerjalide ettevalmistamine on võtnud oodatust kauem aega ning ei ole suudetud püsida kokkulepitud graafikus.

Veebilehel www.toiduteave.ee edastatakse infot programmi toidu ja toiduohutuse valdkonna tegevuste kohta ning toiduohutuse erinevate valdkondade infot laiemalt. Lehelt teavituste saajate nimekirjas on nüüd 733 aadressi.

Maksetaotlustega esitati tegevusi summas 111 800 eurot. Tegevuste elluviimine jätkub teisel poolaastal; infopäevade ja koolituste ajakava on planeeritud kuni aasta lõpuni.

Ühistegevuse valdkonnas viidi poolaastal ellu kolm ettevõtte külastust, infopäeva väiketootjate koostöövõimalustest, konverentsi (usalduslikud suhted), viis taskuhäälingut ja ühepäevane täienduskoolitus (konfliktide ennetamine ühistus). Esimene poolaasta kulges plaanipäraselt, kuigi mõned tegevused jäävad aasta teise poole. Tegevusi on toimumas ka ÜhendPIP-2 raames.

Üks ühistegevuse valdkonna tegevuste suhtelise ebapopulaarsuse põhjus on seotud asjaoluga, et ühistuid tajutakse ikkagi võrdlemisi väheolulistena. Nendel on turukorralduse seisukohast mõju põllumajandusele, kuid üksiktootjate seisukohast jäävad ühistud ikkagi võõraks. Seetõttu on vaja tegeleda kahe näiliselt vastandliku tegevusega: parandada väga laias mõttes ühistute kuvandit; lahendada väga kitsaid üksikute ühistute või sihtrühmade probleeme.

Põllumajanduspoliitika valdkonnas korraldati 2023. esimesel poolaastal 1 konverents (Maaelu konverents), 17 veebiinfopäeva ja 10 kohapeal toimunut, ning valmis üks trükimaterjal Tingimuslikkus 2023. Traditsiooniliselt toimuvad aasta alguses pindalatoetuste infopäevad nii konsulentidele kui tootjatele (16 tk). Poolaasta kohta esitati maksetaotluseid summas 87 060 eurot. Valdkonna tegevused jätkuvad teisel poolaastal nii selle lepingu kui ka ÜhendPIP-2 raames.

Programmi tulemuslikkuse analüüs

Peatükis esitame programmi tulemuslikkuse analüüsi ehk sihtrühma vajaduste kaardistamise, osalejate tagasiside, koostöö ja AKIS kontseptsiooni jälgimise kirjelduse, vastavalt aruande sisunõuetele.

Esimesel poolaastal ellu viidud tegevused toimusid **üle Eesti**, palju sündmuseid toimus ka veebis. Välja anti teabematerjale, sh koostati veebiartikleid, salvestati loenguid, hallati monitooringusüsteemi.

Kokku osaleti esimesel poolaastal ÜhendPIPi sündmustel 7372 korral, keskmine osalejate arv 50,8. Konverentside puhul oli keskmine osalejate arv 141, täienduskoolituste puhul keskmine osalejate arv 22,8, infopäevade puhul oli keskmine osalejate arv 50,4 (suurimad 224/215 osalejaga mahetoetuste infopäevad). Joonis 1 osalejate statistikaga on leitav selle aruande alguses.

Sihtrühma vajaduste kaardistamine toimub nii tagasiside küsimustike abil kui sündmuste käigus suheldes. Mitmetel koolitusel või õpiringis soovib osaleda eraisikuid, valdkonnaga veel mitte tegelevaid isikuid ning riiklike asutuste töötajaid (kes ei ole nõuetele vastavad eelkõige täienduskoolituste, ettevõtete küllastuste ja õpiringide puhul). Programmi tegevused katsid nii põllumajandusega kui ka toidu töötlemisega seotud sihtgrupe.

Soovitud ja tagasisides nimetatud teemade hulk on kirju ja kõikehõlmav, valikute tegemine sõltub paljudest detailidest. Korduvad koolitused tagavad uute tegutsejate teadmiste pagasi. Praktiliste näidetega saab tutvuda ettevõtete küllastuste kaudu, surenenud ettevõtete küllastustega infopäevade arv ning praktikute esinemised ka konverentsidel. Veebipäevadele saab paremini kaasata välislektoreid teistmoodi kogemusi või lahendusi tutvustama.

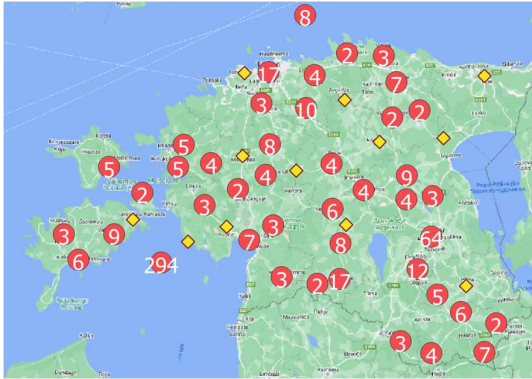
Tegevuste ettevalmistamisel teeme koostööd nii valdkonnas tegutsevate asutuste ja organisatsioonidega kui ka partnerite (erialaorganisatsioonide) liikmete ja juhtorganitega.. Välislektorite kaasamisel jätkame koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega (Copa-Cogeca jt) ning erinevate koostööprojektide partneritega.

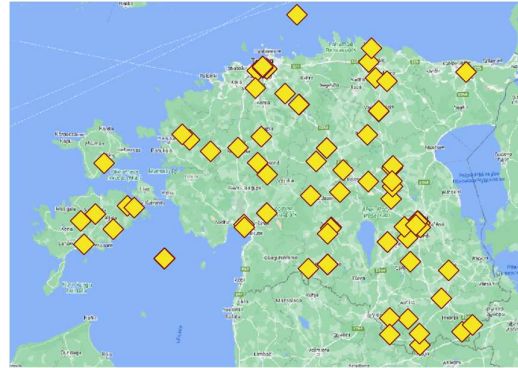
Sündmuste tagasiside näitas, et korraldatud sündmused täitsid oma eesmärgi, tagasiside korraldusele ja/või sündmusele „väga hea“ ja „hea“. Sama hästi hinnati ka lektoreid ja ettekannete sisu.

Kõigi tegevuste kohta ei koostatud tagasiside küsitlusi vaid korraldati tagasiside ringi suuliselt päeva lõpus.

ÜhendPIPi raames on toimunud tegevusi nii veebis kui kontaktkena. Enamus Eesti maakondadest on sündmustega kaetud (joonis 4).

ÜhendPIPi raames **aprill 2021 kuni juuli 2023** toimunud sündmused

ÜhendPIPi raames **2023. esimesel poolaastal** toimunud sündmused

Joonis 4. Ülevaade tegevuste toimumise asukohtadest

Mitmed suure eelarvega tegevused toimusid seekord esimesel poolaastal (traditsioonilised esitlustegevused, põllupäevad suvel), raamlepingu lõppemise tõttu toodi mitmed traditsiooniliselt aasta viimastel kuudel toimunud konverentsid kevadesse (nt Aianduse visioonikonverents, ühistegevuse konverents).

Konverentsid korraldatakse enamasti veebis või **hübriidsetena**, kus suurem osa osalejatest vaatab toimuvat ekraanilt. Mitmed konverentsid ja veebis toimunud infopäevad on järelvaadatavad. Mitmed tegevused korraldati **ettevõtetes**, sest õppimine üksteise kogemustest ja praktilise poole nägemine on väga oluline. Esitlustegevuste vaatlusalad on avatud terve hooaja vältel ning lisaks konkreetsele esitluspäevale toimub teabelevi kogu aasta vältel. Valdkonnas pikalt tegutsenud ettevõtjad väärtustavad väikse osalejate arvuga tegevusi nagu õpingid ja õppereisid. **Välislektorite** kaasamine on jätkuvalt väga vajalik, kuna sektori arendamiseks on vaja näidete, kogemuste ja täiendava teabe hankimist ka teistest riikidest. **Veebis** toimuvad infopäevad ja koolitused on muutunud normaalsuseks.

Kuigi salvestuste järele vaatamise võimaldamine mõjutab ilmselt jätkuvalt inimeste kohusetunnet ja sündmuse toimumise ajal osalemist, ollakse salvestuse vaatamise võimaluse eest tihti tänulikud. Eriti konverentside tagasisides märgiti korduvalt, et päev oli pikk ning sisutihe ja mitmeid ettekandeid, kas ei olnud võimalik otseülekandes jälgida või soovitakse neid uuesti vaadata.

Tegevuste läbiviimise üks osa on tagasiside küsimine. Tagasiside annab võimaluse igale osalejale oma mõtted ja kogetu tagasi peegeldada endale läbimõeldult. Korraldaja jaoks on tagasiside väärtuslik töövahend veelgi paremate tulemuste saavutamiseks.

Tagasisidest selgus, et info sündmuste kohta liigub kõige mõjusamalt tuntud korraldajate infokanalite kaudu. Samas sündmuste info võiks jõuda ka kõige väiksemate ettevõtete ja asjaarmastajateni - sedasi areneb valdkond veelgi tõhusamalt ja arengu- ja teadmiste tase on ühtlasem kogu Eestis. Tagasiside andjatest rohkem kui pooled märkisid, et soovivad korraldatavate sündmuste infot saada edaspidi otse oma e-posti aadressil, et saaks võimalikult varakult planeerida aja vajalikul koolitusel osalemiseks.

Kahjuks vastab elektroonilistele tagasiside küsimustikele vaid 10-25% osalenutest. Tegevuse üldist korraldust ja lektoreid hinnati üldiselt „väga hea“ ja „hea“. Veebis toimunud sündmuse korral on madalamate hinnangute põhjuseks toodi üldjuhul tehnilised tõrked või osaleja enda ebastabiilne internetiühendus. Kõrgelt hinnati lektoreid, kelle ettekanne/loeng on läbimõeldult ülesehitatud, kergesti jälgitav, arusaadav ja professionaalse keelekasutusega.

 Teabematerjalid (joonis 5) valmivad enamasti vaid elektroonilistena. Veebimaterjalid on avaldatud pikk.ee uudistena ja ÜhendPIP [teavikute nimekirjas](#), lisaks avaldatakse neid konsortsiumipartnerite veebilehtedel ja sotsiaalmeedia kanalites. Teabematerjalide ilmumisest annavad teada infokirjad- infolehed, otsepostitused.

Joonis 5. Näited valminud materjalidest

Suurenenud on videote ja taskuhäälingute väljaandmise hulk. Kokku valmis esimesel poolaastal 15 taskuhäälingut (horisontaalne ja ühistegevuse valdkond). Väga palju infopäevi ja konverentse on salvestatud järelvaadatavaks, lisaks on avaldatud enamus ettekannete slide. Nende avaldamine teabesalves hõlpsamalt leitaval moel on liigub ÜhendPIP-2 projekti ülesandeks.

Programm toetab mitmete elektrooniliste keskkondade ülalhoidmist ja haldamist. Lisaks veebilehele www.pikk.ee, selle alamlehele <https://teabesalv.pikk.ee/> ja <https://toiduteave.ee/>, hallatakse ka taimekaitse monitooringusüsteemi hetkel veel METKi poolt eraldiseisvas süsteemis.

 Ühistäitjate esindajad **tutvustavad** ÜhendPIP-ist väljaspool konkreetseid tegevusi ja koguvad taustateavet teabevajaduste ning ootuste kohta. Tegevuste elluvijad ja valdkondade juhid saavad **teavitusi** oma meililistide kaudu vastava valdkonna temade vastu huvi üles näidanud inimestele ja jagavad infot erinevate sotsiaalmeedia kanalite kaudu. Partnerid aitavad kaasa sündmuste vastastikuse teavitamisega.

Tagasiside kohaselt saadakse sündmuste kohta teavet valdavalt **otsepostituste** kaudu. Lisaks partnerite senistele infokirjadele alustas sellel poolaastal ka pikk.ee uudiskiri (automatiseeritud lahendus pikk.ee uudiste ja ürituste nimekirjadega) - <https://www.pikk.ee/liitu-uudiskirjaga/>.

Projektijuhi ja valdkondade juhtide vahel toimuvatel kohtumistel arutatakse nõuete täitmist ning praktilisi kogemusi elluviimisel. ÜhendPIPi konsortsiumi üldkoosolekud toimuvad virtuaalselt. ÜhendPIP toetab koostöö harjutamist teadmiste levitajate ja valdkondade vahel ning selleks on vaja nii tegevuste ja vajaduste pidev seire kui ka paindlikkus projekti elluviimisel. Aasta alguses oli plaanis kokku kutsuda nii ÜhendPIP-1 kui ÜhendPIP-2 projektipartnerite ja juhtkogu-nõukogude ühine kokkusaamine. Hektilise kevade (AKIS tegevuskava tegemiste algus) ja ÜhendPIP-2 hankelepingu venimise tõttu lükkasime kohtumise teise poolaastasse.

Vastavalt tehnilisele kirjeldusele tuleb programmi elluviimise käigus jälgida teadmussiirde ja innovatsiooni terviküsteemi (**AKIS**) **kontseptsiooni**. ÜhendPIPi terve olemus järgib AKIS kontseptsiooni. Erinevaid AKIS osapooli (põllumajandussaaduste tootjad ja töötajad, teadus- ja koolitusasutused, ametiasutused, nõustajad, meedia) esindavad nii ühistäitjad kui juhtkogusse ja nõukogudesse kaasatud isikud.

ÜhendPIPi panus AKIS strateegia rakendamiseks (vastavalt EL soovitudele¹) on:

- teabevoogude tugevdamisel – osalejale enamasti tasuta ürituste korraldamine, regulaarsete sündmuste korraldamine (sh tuntud sündmuste seeriade jätkamine) ning elektrooniliste ja trükitud infokirjade väljaandmine;
- teadusuuringute ja praktika seoste tugevdamisel – esitlused katsekeskustes, teadusprojektide tulemuste tutvustamine infopäevade ja esitluste käigus, tegevused ettevõtetes kohapeal, praktikute ja teadustöötajate kaasamine samadele sündmustele;
- põllumajandusettevõtete nõustamisteenuste tõhustamine – juhendaisteenuste tellimine valdkondades kus traditsiooniline nõustamisteenus ei toimu (ühistud, mahetoitlustamine), nõuandeteenistuse ning konsulentide rakendamine (nii korraldaja, lektorite kui ka autoritena);
- interaktiivse innovatsiooni tugevdamine – innovatsiooninäidete esitlemine nii teabesalves tabelite kui ka uudistena, ettekannetena info- ja esitluspäevadel;
- digitaalsusele ülemineku toetamine – digirakenduste tutvustamine, teabesalve haldamine.

ÜhendPIPis koos toimetamine võimaldab rohkem jälgida, mida või millisel moel teises valdkonnas tegutsetakse ning seeläbi teineteiselt õppida või ühiseid ressursse jagada. Teadmussiirde programm täidab AKIS raames eelkõige osalistele väga erinevates vormides kokkusaamisi võimaldavat rolli. Ilma usalduseta koostööd ei teki.

Tagasiside Tellijale

Koostöö Tellija ja Maaeluministeriumi esindajatega on olnud konstruktiivne ning tõhus. PRIA on väga operatiivselt andnud tagasisidet raamlepingu tehniliste nüansside kohta ning kaasa mõtelnud praktilisele korraldamisele.

¹ EU SCAR AKIS (2019), [Preparing for Future AKIS in Europe](#). Brussels, European Commission. lk 16, vt ka maainfo.ee

Täienduskoolituste, õpiringide ja ettevõtete külastuste puhul **takistab abikõlblike osalejate piirang** teemast ja koolituse sisust huvitunud osalemist ning tekitab mitteabikõlblike osalejate pahameelt tegevuse elluviija vastu.

Järjest aktuaalsemaks on muutumas korrad, kus osaleja soovib või saab jälgida üksikuid osi tervest päevast ning veebis **lühiajalise osalemise** tõttu (vähem kui 3 ak tundi) ei ole osaleja abikõplik tegevuse elluviija jaoks.

Erinevate toetuste puhul kohustuslikest koolitustest osavõtjate andmete kandmine PRIA andmebaasi toimub käsitsi. Jätkuvalt soovitama arendada välja lahendus, mis võimaldaks sündmustel osalemise andmed **importida** PRIA andmebaasi Excel failina.

Programmi täitmisel on selgunud ühikuid, mille **maksumus ei vasta tegelikkusele** või tegevusi, millele ühikut pakutud ei olnud. Seda nimelt kaugemates asukohtades toimuvate ürituste, õppereiside ja välisriigi ettevõttekülastuste puhul. Esmakordselt katsetasime 2023. aastal nn farminari (osalejad veebis ja esitleja ning kaamera ettevõttes kohapeal liikumas vastavalt infopäeva teemadele) elluviimist olemasolevate ühikhindade raames. Sellise vormi rakendamine nõudis investeringuid (kõrvaklapid, kaitseriided, WiFi võimendaja), mis ühekordse ürituse puhul ei oleks olnud mõistlik.

Programmi tehnilise kirjelduses on nõutud taimekahjustajate **monitooringusüsteemi** haldamine ja teabesalve haldamine, nende tegevuste tellimuse kinnitamine nõukogu/juhtkogu otsusega on liigne formaalsus.

Järgmise perioodi tegevused

Programm plaanikohane kestus oli kavandatud kuni 30. juunini 2023. ÜhendPIP raamlepingu kohaselt on võimalik hankelepinguid sõlmida kuni 30.06.2023, kuid hankeleping ise võib kehtida sellest kauem. Seda võimalust ära kasutades sõlmiti 2023. aasta hankelepingud aasta lõpuni. Siiski kavandati paljudes valdkondades tegevused lõpetada poolaastaga (lõppemas ka eelarve).

Hankelepingu „pikenemine“ andis täitjatele paindlikkuse, et keeruliseks osutunud tegevusi teostada teisel poolaastal.

- Toidu ja toiduohutuse valdkonna tegevusi jätkub aasta lõpuni (vt täpsemalt lisa 6);
- Aianduse (Lisa 1) ja Loomakasvatuse (Lisa 3) valdkondade tegevused on lõetatud;
- Mahemajanduse (Lisa 4) ja Taimakasvatuse (Lisa 5) valdkondades on teise poolaastasse jäänud üksikud tegevused
- Ühistevõtte (Lisa 7) ja Põllumajanduspoliitika tegevusvaldkonnas (Lisa 8) on tegevusi ka teiseks poolaastaks
- Horisontaalses valdkonnas otsustati enamike tegevuste elluviimine samuti poolaasta kohta, kuid kõigi tegevuste eelarvete „jääkide“ rakendamiseks lisati programmi juhtkogu otsusega tegevusi ka teise poolaasta jaoks (vt Lisa 2).

Tegevuste nimekiri on avaldatud veebis: <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussuuirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpipi-tegevused/>.

Lisad 1-8

Lisad 1-8 on esitatud eraldi dokumentidena, kuna tegevusi oli palju ning aruande osad on mahukad.

- Lisa 1 Aianduse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 2 Horisontaalse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 3 Loomakasvatuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 4 Mahemajanduse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 5 Taimakasvatuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 6 Toidu ja toiduohutuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 7 Ühistegevuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 8 Ühise põllumajanduspoliitika rakendamise abinõude valdkonna tegevuste aruanne